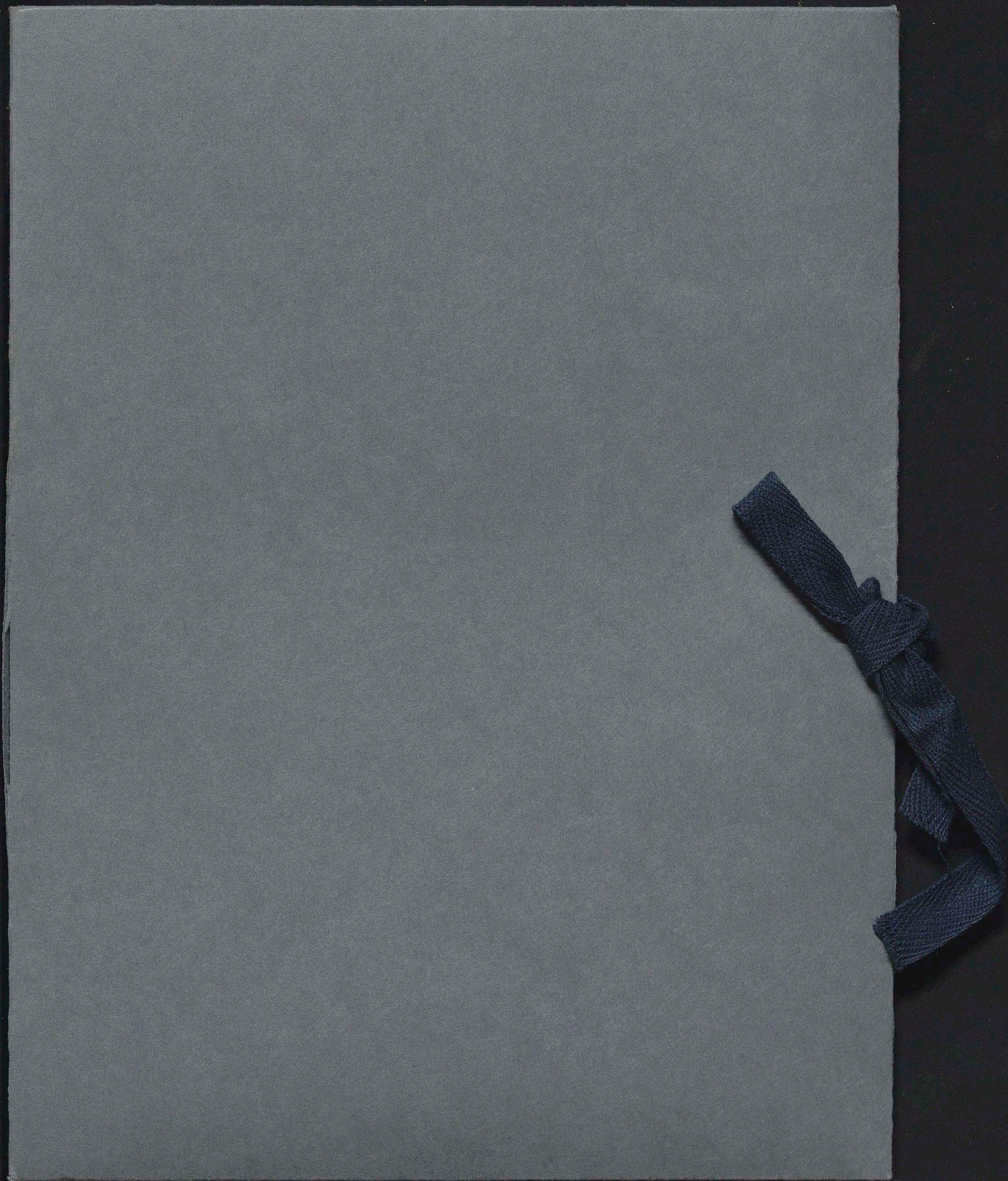
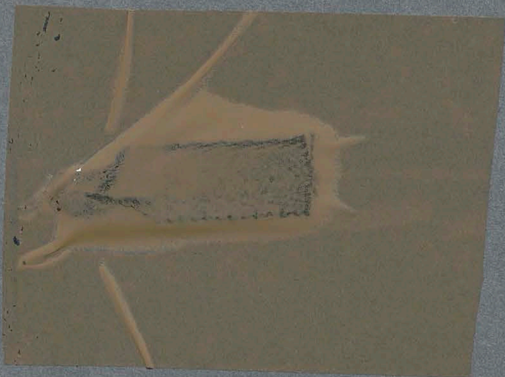

27.4.904.   8448   1

Histo.
Psycho.

Wstęp. Zaczyn. więc nasz. od psycholo. greck. bo jakkol. Ind. i
Chin. teksty mięt. zaw. syst. filozofi. a każ. syst. mus. poleg. na jakie
psycho. jeśli ma ludz. zaintereso. Jednak: prawd. jest, że owe syste.
przedgreck. nie wpłyn. na rozw. wiedzy greck. zwł. co do psycho. Odsył.
więc do pięk. świat. Deussen. Gesch. der Philo. któr. tom I poświę.
filozo. indyjs. i do pierw. tomu Hist. filo. p. Struv. któr. te sam.
niw. opraw. nie mam powo. zatrzym. się nad psych. indyjs. lub chiń.
bo nas. jakk. wszyst. praw. nau. wprost. od pracy greck. filozo. któr.
od r. 600 przed Chr. kied. Tal. zacz. filozofo. próbow. rozwiąz. niej od.
zagad. kosmicz. a przedewszyst. zagad. ist. świat. ale upłyn. jeszcze
300 lat, zanim urodz. się pierw. psycho. nauka. Ojcem jej, jak wszyst.
gdy mow. o narodz. jak. nau. jest Arysto.

A jedn. gdy Tales zacz. filozofo. koło r. 600 mia. Grecy już
wyso. rozwi. psycho. praktyczn. czy w dział. poet. czy w życ. polity. Dowodzi to więc, że mogło być gotow. wyso. kultu. jaki. dział. i nie być filozo. ani psycho.

Wszystk. już od dawn. ocen. wartość pieś. Homer. i Dekław.
wszy dziś, także bogaty zasób poezyi, Hom. ma goto. już
psycho. nie w zarysie teorety. nauko. lecz prakty. etycz. estety.
Maluj. nam post. oswiet. prawdz. psycholo. –
a nie ustalo. uczy na mod. zjawisk. psych. –

Bibl. = Friedr. Harms, d. Philos. in ihrer Gesch. Bd. I Psychol.
Berl. 71 = psi t =
Siebeck, Gesch. der Psyche. I. 1 die Psycho. vor Aristo. Gothe 80
Bd I. 2. d. Psycho. v. Aristot. bis zu Tho. v. Aquino.
Gotha 84 =
aut. obec. prof. w Giessen.
O ~~[illegible]~~ psycho. grec. ar. d. Sow. rob.
Litogr. 2 v. 92. = p. 437 - 438
O psycho. Sow. rob.
moj. Hist. Filo: I.
II.
O psycho. Plat:
tamże II.

24.V.1904. 2 a

Księgi Aryst. „o duszy" περὶ ψυχῆς są najdawn: wykł: psycho. Hist. Psych.
Jak wiel. inn. nauk. tak i tę stworz. Aryst. przez dzieło, któr. pod
każd. względ. budzi podz: nie tyl. jako pierw: lecz i dla teg. że
nie wiele zostaw. się w ciąg. dwudzies. kil. wiek. Większo. kwes: jeszcz.
dziś staw. się, jak ten zost. postawio: a rozwiązan. ich w częś. utrzym.
się, o czem szersz. publicz. nie wie, w częś. nie zost. zastąp. czemś
lepsz. Tem uście. dziel. zrob. wedł metod. aryst. nauki:

Ks. I Począt: Gdy spośród nauk, któr. wszyst. zasług. na uwag.
nasz: jedne więc. od inn. nas interesu. może tego rzecz tyl. być
podwójn: alb. nauk. ta wymag. trudniejsz. poszukiw. alb. bada
przedmiot. większ. i bardz. podziw. budz. Dla jedn. rzecz. i drug.
może najsłusz. postaw. histor. duszy na pierw. miejs. Bo naprzód
stano. ona częś. znacz. owej prawdy zupełn. do któr. zdąż. wiedz. a powtó.
ona stoi w wysok. stopn. do zrozumie. przyro. bo dusza jest, że tak
powiem, pierwiastk. istot żyjących. Dwa rodz. fakt. tut. nas zajmu:
fakty właściw. duszy t. j. istot. jej natu, pot. fakty dodatko. któr. ją
sama mają zwiel w jestes. żyw.

Widać bez trudu, ile trudno. zawier. to stud. nad duszą; ono tworzy się z mnóst. kwest. bard. trudn. n.p. co do isto. i pocho. Czy istn. jedna meto. ogól. aby studjo. isto. rzeczy. Jeśli nie ma tak. meto. wyni. że stud. każd. przedmio. specjal. wymag. takiej meto. specjal. a wted. trudn. nie tyl. nie zmniej. się, lecz powięk. Bo należ. by meto. czy to będz. demonstr. (syntetz. sylogistyczna), czy dzieląca t.j. analityczna (διαίρεσις) lub którakol. inna pozost. zaw. wielk. pyt.: od jakich mamy wycho. zasad. A przy tem jeszcz. wielk. łatwo. pomyle. się ponieważ zasad. różnią się prawie o tyl. ile róż. się przedmio. do któr. się odnoszą. Co do stud. duszy może naprzód zapyt.: do jakiej kateg. ona należ. Czy jest substt.? czy tyl. ilo. lub jakością i t.p. Czy ona tyl. możno? lub czy też jest pełn. rzeczywisto. wykończo. doskon. t.j. entelechią? Pot. zacho. pyt. czy dusza ma części? lub czy też jest niepodziel.? Czy wszyst. dusze są tej samej rodz.? lub czy też istnieją róż. rodz. i gatun.? Dzisiej. ci, któr. zastanaw. się zgłęb. te kwest. popełniają błąd, że tyl. duszą ludzką zajmują. Jest to zbyt wąskie granic. określ. badan. Należ. je bard. rozszerz. Czy należ. definiow. duszę tak ogóln. aby tak. definic. obejmo. dusze zwierz.?

4.5.904

3. 6

Hist. Psycho.

W tem wyp. dług jeszcze Aryst. rozpraw. o metodzie, który należy trzymać się my badać psycho: pot. jak. rzeczy. to robi, rozbie. ~~każda~~ krytyk. teor. swoich poprzedni. ażeb. korzyst. z prawd, który w nich znajduje się, a uniknąć błędów, który one popełnili.

Te opis. poprzedni. od rozd. 2° poczawszy – Demokr. – Leukippa. Pitagorejczyków. Anaxagora. Empedo. Plato. i t. d.

Ciągn. dal. ten przegląd krytyk. w rozd. 3ᶜⁱ

zbij. w rozd. 4ᵗᵐ dwie teor: jakob. dusza była harmonią: i że dusza jest liczb. któr. samo się porusza.

rozd. 5ᵗᵐ zbij. także tych, który sąd. że dusze jest złożo. z żywioł. składni. i wtedy. kwest: czy dusza rozw. dział. części, czy też żywio. jej funk. spełni. za pomocą wszy. jej części!

Ks. 2ᵃ zawie. ~~obejmuje~~ ogół. teor. i defin. duszy – pot. o karmieniu i rozmnażan. ciał.

ro. 1ᵗᵐ: defin. substa: – o mater. i form

2ᵗᵐ: opis życia który objaw. się w oter. zjawis. który mogą zostać wyłącz. lub też w połącz: rozum, czucie, lokomocja, karmie. Te funk. za wydział. w rośli. i zwierz: – dusza nie istn. bez ciał. ale też zwiera się

Ciąg dalszy: [illegible]

~~rozd~~. 3° : róż. wład. dusz za rozdział. lub też wszyst. zaz. w róż. jestes. wład. za : karmien. pragnien. ruszyc zmysłd. lokomo. myślen. Rośli. maj. tyl. karmien. — inn. jestes. maj. zaz. i karmen. i ruszy. zmysłd. Gdz. zaś rusz. zmysłd. tam . dążn : (appetitus) i t.d.

Jeden zmysł wszyst. zwierz. wspólny, zmysł dotyk. Ale te zwierz. maj. także zmysł pokar: bo dotyk. jest zmysł. karm. się. Niektó. zwier. maj. pon. tez. lokomo.

Bez ~~xx~~karmien. się niemasz ruszy zmysłu. ale w rośli. karm. się jest oddzielo. od ruszy. Bez dotyk. żaden. żad. inn. zmysł istn. nie może. Ale może. dotyk. istn. bez żadn. inn. zmysł. i t.d.

4° O duszy karmiącej = trzeba uprzed. zbad. co to karmienie przystęp. do zbad. ~~naturj~~ duszy karmiącej:

5° Teor. ogól. ~~karmien~~ ruszyc — jest to możno. któr. przech. do aktu — pod wpływ. świa. zew.

6 róż. zmysłowe = „zmysłu"

7 Teor. widzen. 8. Teor. słuchu = o wypad. i t.d.

Teor. głosu =

11.5.904 4 a

Hist. Pryd.

rozd. 9[a] = teor. węch. – stosun. zapach. i smaków

10[a] = teor. smaku – stosun. smaku do zmysł. dotyku i oka –

11[a] – teor. dotyku – wątp. trudn. – czy jest ... narz. dotyku?

o stosun. dotyku do percep.

12 = ogól. pojęcie wszyst. zmysł.

III Teor: teor. zmysłowo – o wyobraź. rozum. lokomo. i t.d

1[a] uczona wszystk. zmysł o ... ciał

2[a] zwięzł. o teor. zmysłowo.

3[a] Teor. wyobraź: różni ... zbiorczo. ...

5[a] Teor. wyobraź ... rozumu

4[a] grad. 11[a] teor. rozumu = dwie części.

rozum czynny = jest niezaw. i nieśmiert.

Rozum

6 o rozum.

7 o rozum. –

8 o rozum. i ... (p. 320)

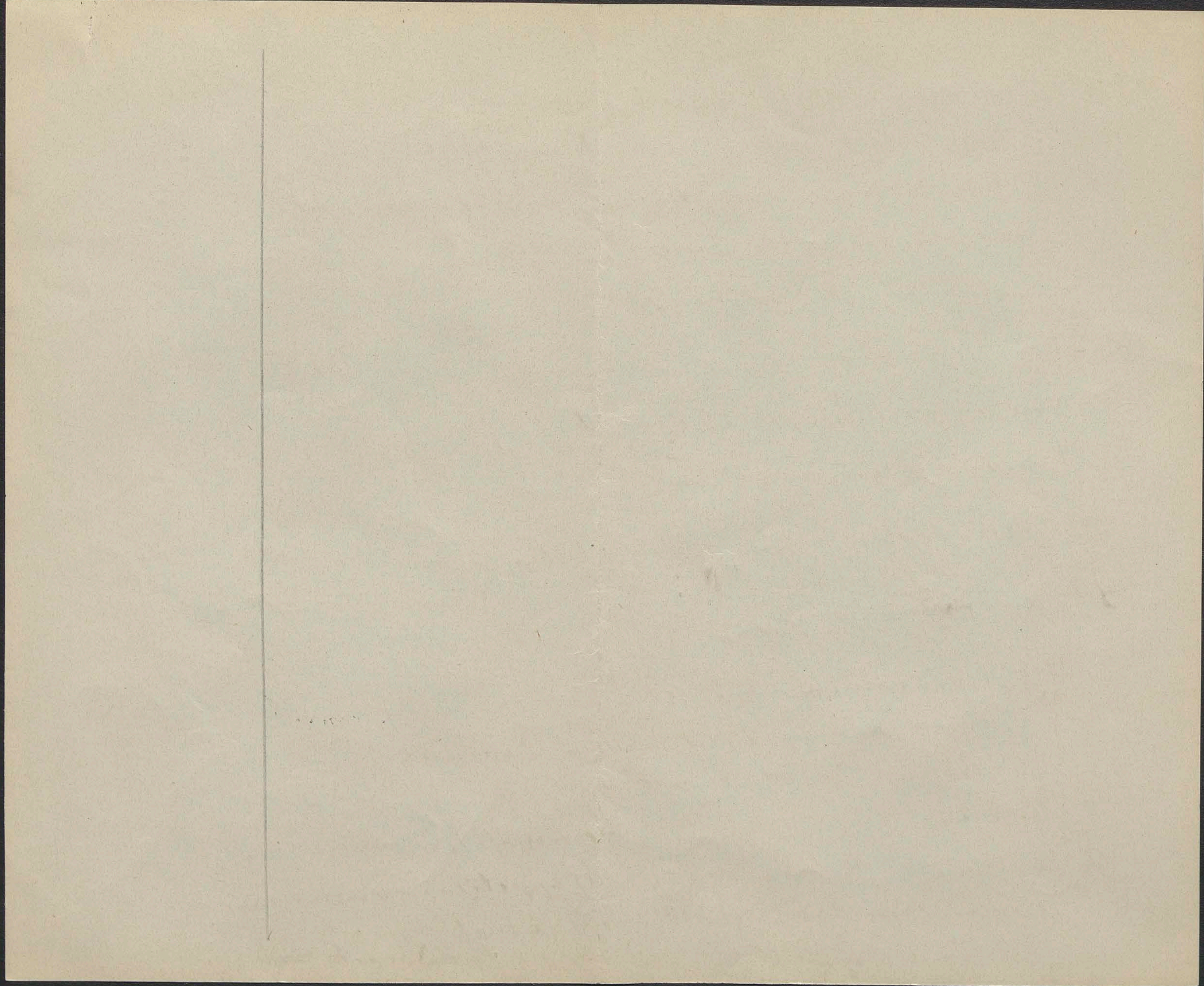
9[a] – teor. lokomo.

10 ... teor. zmysło =

11) appetitus – o ...

12) ... potrzeb. ...

13) Ostatec. ... zmysł.

Zastu. Arystot. w psycho. za olbrzy: Pomi. że mnóst. rzeczy nie znał, któr. dzisiaj koniecz. zna do należy. upraw. tej nau. – postaw. ją od razu na grun. czysto naukow. Każ. bad. wszyst. jestest. żyw. a funk. któr. objaw. to życ. zwoj. sprowad. do jedn. pierwia. Tym pierwia. jest dusza. Mało rozwi. w roślin. bo tyl: karmie. organiz. ma ze specyal. zdoln. zwoj; występu. w zwierz: z now. władz: Poruszanie się ~~przyjem~~, ~~zwłaszcza~~ swoj. stan wewnęt: przyjem. i nieprzyjem; lecz także czuj. ze pomo. zmysł: wrażen. któr. świa. zewn. na nie nasył. I znow. wskaz: Arys: późniejsz. badacz: drog: zakreśliw. teor. fizjolo. zmysł. któr. choć błęd.: pozost: wzor: dla prac ~~formy~~ na tem polu, a w zasadzie kwest. naw. jest prawdzi.

Bierzm. n.p. fizjol. widzen. Dla Demokr. powst. ono przez wydzielan. z przedmio: w świe. zewn: pewn. obraz: (εἴδωλα), któr. dost. się przez oczy do duszy spostrzeg. Wted. ten je widzi. Bo dusza złożo. z drob. okrągł. ciągl. poruszaj. się atom: a obrazy świa. zewn: także z drobniutk. składa. się atom. U Arystot: sprawc. widzen. jest przedewszyst. kolor. On przeby. w przedmiot. zewn. Ale żeby przedmiot mógł przez nas być widzia: potrzeb: jakieg. pośredni. (τὸ μεταξύ) jakieg. medium. To medium musi być przedewszyst. przezroczyst. Przezroczy: jest przymiot. któr. posia. dwa żywio: eter i ogień i pot. inn. przedmio: gdy w nich ogień lub eter przeby: Dwa żywio: powiet. i woda, są z natury swoj. ciemn. ale mog. być przezroczyst. gdy w nich przeby: ogień lub eter, czyli je rozświecz. –

Hist. Psycho.

Ale kolor objekty. także przezroczys: i zewn. jasny, bo w nim dzieś przeby.
Ten kolor objekty. porusz. medium, któr. jest powiet. przezroczy. oświeco.
Powietr. ruch ten, wywoł. przez kolor objekty. przesył. oku, w któr. także
jest coś przezroczyst = woda. Oko rzew. się przezroczyst. i rozjaśn. W oku
kolor objekt. staje się kolor. widzian. i subjekty. Nie to, że w oku rzeczy
odbij. się, jak chciał Demokr: lecz że oko jest przezroczyst. jest rzeczą widzen.
Wszyst. to bard. niedokł. dla nas, poleg. na bard. niedoskonal. optyc. Arystot.
nie zna funk: nerwów. Oko przezroczys: przeprowa. ruch świetl: aż do
serca, siedzib. duszy czującej: W tej duszy jest widzen. kolor: in potentia
(ἐν δυνάμει), pod wpływ. świat. przybywaj. od kolor: objekty. owa
subjekty. możno. widz. kolor: zamien. się w rzeczywisto. - dusza
in actu widzi kolo: przedmio. zewn: Nasza teor. widz. inna jest zgoła
kolor nie przeby. w przedmio. widzian. ani świat. nie istniej: objekty: lecz
wrażen: świat. i kolor. jest produkt. powst. przez dział. drgań zewnętrz:
w tr. eter. i wstrz. nerwów, któr. zaś. sprawiaj. w czuj. subj. wraż. kolor.
i świat. Nie mniej zasad. metafizy. że możno. widzen. zamien. się w rzeczywist.
widzen. pod wpływ. dział. przedmiot. i ośr. medium

1.6.904 6

a

Hist. Psych.

<u>Od Arystotelese</u> <u>do S. Augusty</u>. Nauka. traktow. psycho. jako nau-
samodziel. ustaj po śmier. Aryst. Było dużo. pracuj. tego myśli. że
niejedn. stwor. nau.: i wyłoż. ale pot. tak porzuc. jak go porzuc. W sam.
Liceum nie rozwij. dalej nau. ścisły. (tak samo jak w Akad.) i więcej
dbano o dobre komento. pism. Założyciel <u>Teofrast</u> bardzo zdoln. następca
Aryst. w scholarchacie, rozszerzył bad. przyrodn. zwłaszcz. w botan. ale
podstaw syste. nie naruszył, owo. wyw. nad zachowan. całe. porząd.
wszyst. manuskr. mistrz. i wzbudz. wielk. wykład. Z jego samodz. prac
zachow. się (prócz botaniki i hist. przyrodn. większ. objęt.) - jego
Χαρακτῆρες ale dość wiarygodne. Pseudoped. skróc. to wyjęt. z jego
Etyki. Jest to 30 krótk. charakt. psycholo. zobrazow. dla wszyst. retor. lub
komik. a pomi. naśladowan. formy nie mniej nie polub. tych profilów ~~[illegible]~~
któr. stały się wzor. dla cał. rodz. literack. tak zwa. charakt. ludzk.
Po śmier. Teofr. zaszła katastro. która miała jakieś wpływ. następ.
dla następ. szkoły, bo Neleus odziedziczy. bibliot. po zm. wziął
wywiózł ją raz z wszystkimi manuskr. Aryst. do Skepsis, gdzie
spoczyw. w piwn. aż do r. 100 przed Chr. Nab. ją Apellikon
i przywiózł do Aten, skąd zabr. ją Sulla a w Rzymie Andronik
za czas. Augu. zrobił wydan. wszystk. dzieł pism Aryst. przez kilk. wiek.

rozw. wierzcz. Poza tem oraz szko. była zaw. podstaw. i wyst. stud. liter. histor. i filol. rozwo. się, nie filozof. — dopiero od 1° wie. zaw-czy zaczy. się Perypat. komento. dzieła swej. szkoły. O samodziel. rozwi. jego nauk. nie myśleli, tak samo jak Platończy. w Akad. pozosta. komento. i histor.

Oddziaływa. to także na psycho.: a jeśli rozwo. się kwest. psycho-to pozosta. dla cel. lecz. po za psycholo. — Były to cele przewa. prakty. jak n. p. stawa. zob. lekarz. — potem etycz.: jak osobisty [illegible] szko.: pozosta.: jakk. na przekrój Akad. i Perypate.

Hist. Psycho

Psycho. Stoików w ogól. jest powrot. do przedaryst. poglą., w ogól. rozwij. wielkie zasad. Aryst. = Naprzód dusza jest dla nich duch z nami zrodzon. (τὸ συμφυὲς ἡμῖν πνεῦμα D. L. VII. 156) lub: duch z nami zwią. się przez: a przez cał. ciało przechodz. = πνεῦμα σύμφυτον ἡμῖν συνεχὲς παντὶ τῷ σώματι διῆκον) Chrys. ap. Galen. ed. Kühn V p. 287 – Z natu. zwoj. podob. dusza do ogn. (Cic. nat. deor. III. 14, 36. Tusc. I. 9. 19)

Osim części duszy u Plut. de plac. phil. IV. 4 D. L. VII. 157 sq. a) ἡγεμονικόν, b–f) pięć zmysł.; g) władz. mówie.; h) władz. płodzen.

ἡγεμονικόν siedz. w piers. nie w głow. ponieważ głos wycho. z piersi – według jed. odrzuc. to zda.

Część ogól. rozu. która według Stoik. – który nie objaw. się nazewnątrz – jest to λόγος ἐνδιάθετος – gdy wyraża się nazw. – jest to λόγος προφορικός – te zrozu. mówie. przeszły pot. od Stoi. do Filon. Kościo. by ozna. – istni. – logosa do Ojca –

Z ozem porów. Plat. Soph. 263 e = διάνοια jest wewn. rozmo. ducha = Arist. ὁ ἔξω λόγος =

Wedł. Kleanthesa (D. L. VII. 157) wszyst. dusz. trwać będ.

aż do ostatecz. ἐκπύρωσις świata – wedł. Chryzyp. będz. to pierwotej jedyn. mędrców. –

Hist. Psych.

Psychologia Epikurejczyków była także powrót do przeszł. bo do szkoły Demokryt. Ten zaś jest ojcem materyaliz. atomistycz. Pisał bardzo wiele – ale szczęśl. i powierzcho. zaniedban. były. Z jego roz. dzieł zacho. się nie wiele utwor. To co zachow. się wyd. na nowo Usener – Epicurea – Leip. 87 – zaczerpn. pism herkulańsk. dawn. wydan. przez Gomperza – Usener także wyd. na nowo kolosal. napisy, które odkryto w Oinoanda w Licyi – Rhein. Mus. 92 – gdzie prócz róż. listów i zdań Epikura znajdu. się także wykład fizyki i etyki jego przez Diogen. który w zi... wieku nan. ery kazał te napisy wystaw. w portyku przez sieb. wystaw.

Potem należ. także wyd. Lukr. De rer. natura –

Dusza podob. do powietrza; atomy jej różn. od ognia – ale zacheir. drób. czyste – Według niej. ród. także inn. elem. skład. się na istot. duszy – po śmierć. ciała one także rozprasz. się

Gdy śmierć się zjaw. nas już nie ma, a dopóki my jesteśmy śmierci nie – przeto śmierć nas nie obcho. – ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς

Nast. uważa. i spostrzeż. przez to powst. że z ciał wydziel. obrazy – εἴδωλα, τύποι – i po przez powiet. dost. się albo d. zmysł. nas. albo wprost.

15.6.904

~~Neoplatonizm~~

Hist. Psycho.

9

Św. Augustyn Gdy się ma pod kon. starożytn. świata, chrześcija. jest już
dobrze zorganizo. – i pewn. wszystk. instytu. I powin. się to obowiąz. aby świat
starożyt. zastąp: ile to było możeb. we wszystk. dziedzi: oświa. i sztu. Czasy
były zbyt nieszczęśliw. – aby ta praca mogła udać się komplet. Wobec rozgroma.
państ. rzymsk. a powod. barbarzy. którzy zalew. wszystk. prowin. a wszelka
się wraz wyż. Trzeb. się dziw. że chrześcija. tyl. zrobi: ważnego dla filo.
i teolo: św. Paweł. Takż. wiem: że przynieś. now. pogląd na świat i umieśli
go do filozo. Ten nowy pogl. dobr. od. wstęp. św. Paw: ona instaurowane
i Chr. Wid. to następ. w psycho: Wiele było powo. dla któr. chrześc.
intereso. się psycho. Najprzód praktycz: W relig. pogań. losy duszy po
śmier. ostatn., były niewyjaśnio. ale zostaw. w takiej mglist. półcieniu.
że nikt pewn. nie mógł się być dowiedz. Dobrym było przyobie.: jakieś szczęśliwo.
złym jakieś kary, ale o szczeg. stron.: wieloletn.: wszystk.: nie mógł. być
mczo. nie w mister. eleuzyj. A filozo. z wyjąt. jedn. Plat: nie były wol-
pewno: do zrozum: życia przyszł. Epikurei. i Stoi: przeczyli wszel. nieśmierteln.
duszy. Arystoteli. mówi. nie zajmo. się tą kwest. Jedni Platoń. aprobo.
przyjmuj. nieśmiertel. ale nie rozłą. jej z metempsycho. któr. chrześc.
przyj. niemożli. Zaczę: wszel. układ. rob. psychol. w zgodz. z relig. objawio.

a wted. powstaw. zupeł. nowe proble. przedt. nieznane. N. p. problem Łaski nad-

przyrodzo. Że bogow. ~~stę~~ darow. wszelakich dóbr doczes.: wiew. stworzył; ale

~~wieczną~~. te wszę. do róż. przymio. ducho.: modlą się o mądro.: W platon.

Timaeon ušdr. Tegoż ucznia. zaraz zacz. swoj. rozpraw.: modli się

do bog.: aby uchlu. na stud.: Który b. się podob. im sam. i jemu sobie.

a pot. modli się o pomoc, aby obecni tutd. go rozum. a on jasn. wyłoż.

swoj. myśli — W Kryzyc: Któr. wedł. pierwsz. liter. odbył się zaraz po

Timen: Tamż. modli się znow: aby Bóg im pozost. to co było dobr.

powiedz. Tenż. zaś mimow. w dysku. powiedz. co wrze traf.: ma ich

uklęw. a niemoż. ich lepiej ukle.: jak daj. im żywot. to jeśli błądz.

to przez niewied. Niech żyj. w pozost. Bóg im da wszys. i t. d.

Ale taż. wedy, jak stąd jest dale: do teor. Łaski, która w teol. chrześ.

od pozost. odgryw. rolę głów. Tuż Pew. św. pomos. probl. Łaski a tu

jest niewątpli: psychol. łaski. A pot.: zazącz. chrześ. wieku. jeszcze

probl. christolog = czy Chryst. był uspeł. Bog. i człow.: Zaś był

i człow. musiał mieć ciało i wol.: I zacząć się spory grozdz.: Traktow.

te kwest. jednostron. i doktordo. do wsze wiel. i herezji.

Doket — Monoteleci — monofizyci =

A tob były herez.: było zaw. psycholo.: czy ciało było ideal =

czy jed. było wola — czy był jed. natura — i t. d.

15.6.904

10 1

Hist. Psycho:

Ale cel był dyskus.: nie był czysto psycholo: ów był metafi. czy
człow. będz. zbawio: i jak ma dost. zbawien. I wystąpił się ~~psychol~~: następ.
któr. nie ist. Dla starożyt. ~~człow~~. ludzi: czy człow. ma woln. wolę;
w czas. przedchrz.: nie zajmo. się wolno. woli, nie interesow. się niew. bo
stosun. człow. do Boży. nie poleg. na woln. decyz. woli, lecz na przyjmowa. legal-
ności. kszto. bogów, któr. rządzi kar. miasto; nie szukan. boga prawdz.
a mniej jeszcz. myślano o tem, aby go kocha. Wolno. sumien. była praw.
nieznana. Tylk. w Palesty. umier. za wiar. gdy króle syryjscy w drug. wieku
przed Chr. zacz. prześladow. zakon ojczy: Ale to było coś now: jak i Apostoł.:
wyznaw. przez Apost. wobec sanhedry: oportet magis obedire Deo quam
hominibus — Zwracaj. się ... z niej kwest. wolno. sumie: a ta
znowu wiąz. się ścisł. z kwest. woln. woli; dogm. na wskroś psychol.
To też chrześcijań. pisa. począw. od Pawł. św. a po nim apologe. pom-
ciągl. kwest. psycholo: praw. że przeważ. dla cel. praktycz: bo szło
przedewszystk. o zbawien. duszy. Od trzeciego wieku zaś rozkw.: literatu-
patrystycz: któr. cel: jest ogólny wyżs: pisma św. i artystyczn. wzory
przyswaj: nowe: społeczeńst. chrześcijań.: i terminolog. a o ile to możeb.
było takż. filozo. początk. Przeważ. zaś korzyst. na wscho. z Platona.

Zanedb. bow. wład. wyzn.: któr. wyznaw. wtedy ogrom: na dalszy roz-
literat. koło: chrześc. W zrozum. że dawn. wielk. szko: filozof: greck.
w razie. kied. chrześcij. zaraz. zdoby: ostraw. panst. wyzn: powoli obumie:
Dot kon. 2° stul. po Chr. Stoicy i Epikur: ems.; ich katedr. w Aten.
zamilk. A dnie dawnej a. szkoły. Akad. platoń. i Perypat. Arysto:
teles. od daw. był. wegetow. Wykł. perypat: ustaj. pod kon. 2° stul.
nasz. ery. Akad. jeszcze trwała: już za ces. Justyn: ponad. w zupeł-
ność też przestaw. na komentow. dzieł mistrz. Gdyb. tak było posto dalej,
nie byłab. koło. osnow. filo z. chrześc. nie miały żadn. rywali. Ale zdarz.
się, że w Platonizm. wstąp. now. życie.

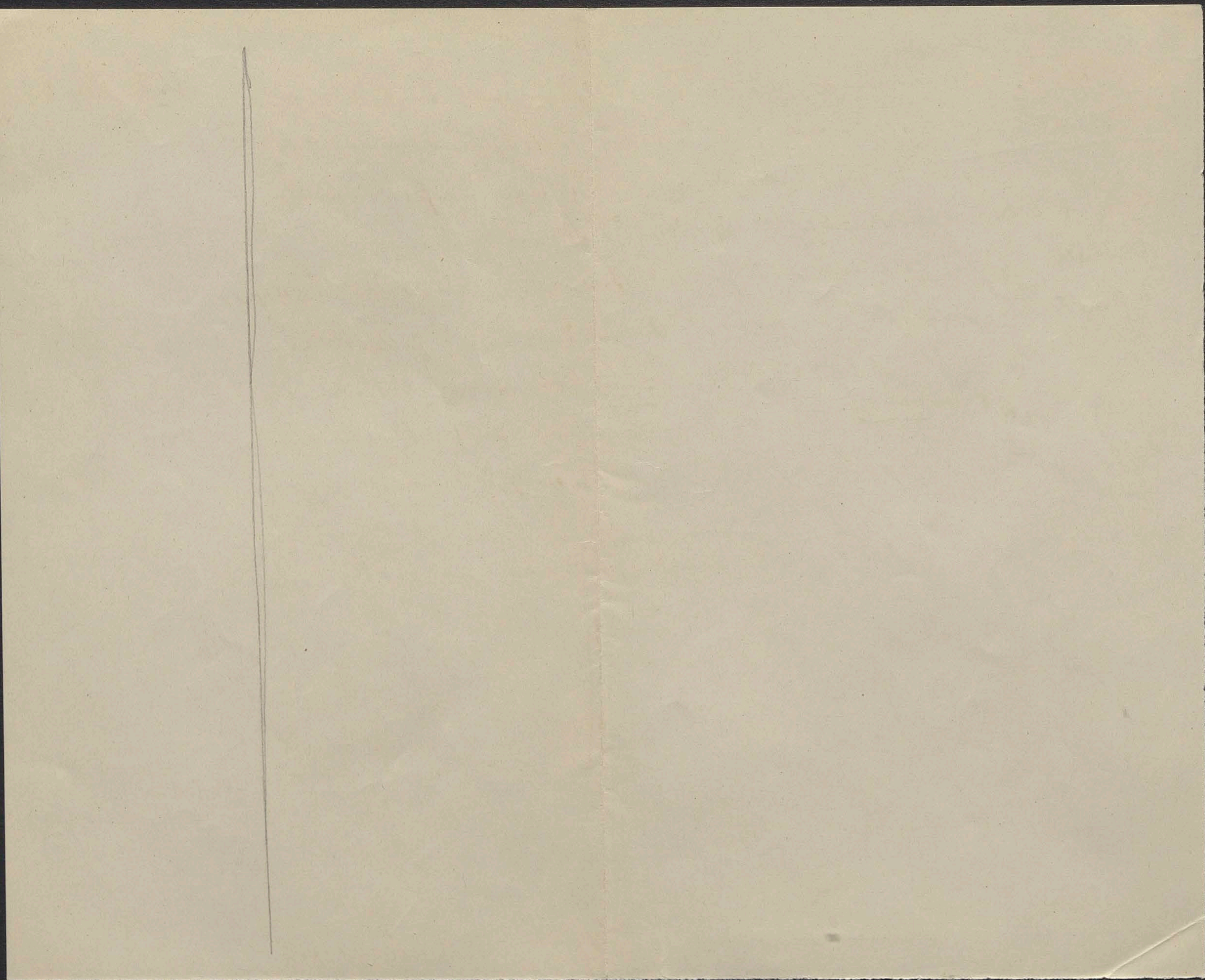
Ammonius Sakkas (175-242) z chrześc. rodzi. zrodz.
i po chrześc. wychow. porzu. chrześ. dla Plat: i Aryst: Koło r. 200
zało. szkoł. w Alex: i miał liczn. uczn: Najsłyn. był wielki
Plotin (204-269), któr. w 28 r. życia (zat. koło 230 postanow:
odd. się filozo: – wokoło. Ammoniusza przeszed. przy nim aż do jego śmierc. 242.
Miał wted. Plot. jak. lat 40, przeniósł się do Rzym: gdzie cesarz
Gallien i liczn. uczn: otacz: go czcią wszyst. Cesarz chciał
naw. oddać. dla niej. miast. Platonopolis w Kamp: gdzieb. mógł
zniwecz. ten zamiar. żyć z uczn: wedł. zasad rzeczyp. plat: Intryg dwor. udaremn.

15.6 904 11

Hist. Psych.

W 50 r. życ. zacz. Plot. pisać swoje dzieło pozn.: Enneades nad którem pracow. aż do śmier. Złożon. z 6 Ennead z któr. każd. zawi. 9 rozpr. raz. 54 = dzieło to wyd. po śmier. jego przez ucz. Porfiryusza = stało się podwal.: neo-platon. i źródłem Plotonizmu = Jak zyw.: to dzieło interesu. psych.: niech przyrz.d. treść 4ej enneady: περὶ ψυχῆς która zawier.: następ. 9 rozpr.: 1° O istot. duszy; 2° jak dusza trzym. środ. międz. substan. niepodziel. a podziel. – n. 3°–5° O róż. zagad. psychol. n. 6° O percep. zmysło. i przypomnień: n. 7° O nieśmiertelno duszy – n. 8° O zstąpien. duszy w ciało; n. 9° O kwest. czy wszyst. dusze są jedn.:

A także w inn. ennead. znajduje się wpros. środ. porusz. się probl. psychol.

22.6-904

12

Hist-Psycho.

Wpływ Neoplatonizm. na filoz. i teol. chrześc. był ogrom: a działał w dwóch kierun: jużto dostarcz. terminol: i metody naukow: i zwłaszcza: pism Sen. Plato: jużto wywołał polemi: i zmuszał pisarzy chrześc. do odpowiedniejsz: platoń. lub neoplatoń. dogm. któr. zostaw. w nich. sprzeczno. zewn.

A teksty i miejsc. było zaś. przejś: zwłaszcz. w szkol. aleksandr: której po Pantenie (który r. 180) świet. przewodz. Klem. Alex. (od r. 189) a po nim Orig: (ur. 185 - 254) - któr. słyn. dział. περὶ ἀρχῶν w 4 ks. jest pierwsz. wykł. system. teologii chrześc. Jeśli w Klem. jest dużo platoń. reminisc. to w Orygen. górują w przekład: Platoniz. jenn. bardz. Trzeb. że Klem. miał więc: głów. filozo. od Oryg. bo ten głów. był filol: i w rękopisy: grecki. text. Star. Test. w przekł. Septu. przedz. czasu. filoz. mniej już zwracał ale za to więc. więcej zależ. od Grec. = cf. 8 ks. κατὰ Κέλσου =

Gdy Klem: Plat. naz. ὁ πάντα ἄριστος = οἷον θεοφορούμενος = w jego Paedagogós = (etyka chr.) = pol. jego στρωματεῖς =

to Oryg. mniej chwal: ale więc. zależ: Dusze przed świat. doczes: stwor: gdy tam w niebiós. zgrzesz: zostaw: za kar: obleczo. wszyst. w ucześni ciało = Wyobr. zob. Oryg: że Bóg Ojciec jest ὁ θεός - lub αὐτόθεος - a Syn jest tylko θεός = wypływ z Ojca jak lumen de lumine = ale jest tyl. odblas. - przed. że wszystko, jedyn. w swoj. rodz: ale nie jest

Ten zaś – świat – ten tyl. odblask: a tego zaś odblask. Duch Św = τὸ πνεῦμα ἅγιον = ἡ προσκυνητὴ τριάς =

Na szcz. jest Syn – λόγος – pierwowzór = ἰδέα ἰδεῶν – wszys. stwor.: przez Syna zaś: i ze wśród Syna lub Stwórz = Duch odbier. wszyst. od Syna – Syn od Ojca = my od Syna za pośrednict. Ducha =

Stworzył zaś Bóg = przez Syna = ale ten świat doczes.: przed nim stworzo.: dusze – jest wspomn. wszyst. równ. – po wszed.: stwarza – kied. będ. ogół. ἀποκατάστασις naw. do czyst. duch. Wtedy wszyst. duchy będ. zbawio = Bóg będz. we wszyst.: ich wszy. ich kontempl. –

Błęd. Oryg. zost. póź. potęp.: ale głów. zasad. exegezy biblij. i systematyk.: koło: zachow.: Miał zaw. wielbi. Którz. unikał: jego błęd. zas. przeciw nim wystąpi = ogół. uchwy. je wspom.: zwł. co do preegzyst. dusz i przyszł. ogól. zbaw. wszystk. Wymien. tyl. wszystkich z greck. Ojców Kościo: Bazyl. Gregor. z Nazyanz. i Greg. z Nyssy (331-394) (gdzie był biskup) tak. zw. trzy świet. Kappadocyj. – Wszys. trzej podziw. i czcz. otacz. pamięć Oryg. i czytaj. jego pism. – a Bazyli i Greg. z Nazyan. ułoż. naw. wybór z jego pism, antologię φιλοκαλία = To też wszc. waży. że wszyst. trzej narody.: się póź. po Oryg. Z licz. pism Grego. z Nyssy który z wszystk. treść stoi filozofi.: szczeg. wymien. jeg dialog περὶ ψυχῆς καὶ ἀναστάσεως

Wszys. trzej studyo. w Alex. – gdy druga jeszcze odnowa Neoplatoniz = cez. Julian Apost.: był ich współucz.

Zob. Siebeck I-1. 379 [illegible]

6-8-2011 13

Hist. Psycho.

We wschod. koście: wpływ neoplatonizm. poczst. ne dal panuje; naw. gdy zakopania ~~pozostały~~ szkn: pism. głów. neoplatoń. jak i sam. Plato: były czytyw: a choć dla niektó. powod: kościół wschod: też po zachod. teolo: wykład. Arystot. i dzieście ~~~ go komentu: wpływ jej. ne psycho: ~~poczst~~ był bez. stał. choć. dla tej: że oprow. kośció. z których później. teolo: nabyw. swoj. uczn.: sami wychow. się ne filo-plató. Zwrot. zaczn. nowoś myśle. jak i ~~poezyi~~ ~~~ tej: ne wschod. wyłożył się całego. przy cor. ~~wschod~~: rozpad. się pozost. bizantyn. Św. Jan z Damaszku (około r. 700) Πηγὴ γνώσεως = fons scientiae = wschod. wykł. ze sztuk. o. kościo. który za pomo: logi. i metafi: Aryst: system. wykład. wzor: który stał się wzór. dla średniow. wszelk. som teologi i ne wschod. dziś jeszcze wzięt. wszelk. wzięc:

Jeszcze: nowy przedm.: obzyw. się w ~~Zachodzie~~: Jerz: pomię. Tertull. (160 – 220), który. filozo. wzgól. według ~~~ Senecie = a w psycho. jest drugi gub. materyali: w teor. poza: ~~~ = ~~siedz~~ potęga się zwrot: gdzie tego poł~~~: przykład. Stoików, który. w psycho. były bezw. materyalisty = jeszcze pominąw. ~~~. eklektyk: jak Minu. Felixa = (około r. 170). Arnobiu. (300) Laktancyu. (300), ś. Ambroż. (340 – 397) = to ne zacho: jeszcze: wszelk. August: (354 – 430)

Że jest pierwszorzędn. wystar: i teolo: nie potrzeb. dowodz: wystar: fakt, że wszystk: późniejs: herez: w zasadz: aż do Luter. i Kalw: i po części Jansenist. do najnowszych. zaczerp. się poz: S. doktor: On takż. zasa: stwor: nau: które przed nim nie było = filozof. dziej: – de civitate Dei = Ale szczeg. wyjątko. znacz. ma w psycho: Najpierw w niej takż. zacznij poszu: nowy rodz. liter: W swoich Wyznan: (Confessiones) dał pierw. wzór, późniejs dok. naśl. naśladow: opowiad. najprzyk: więcej zasady w form. autobiogr: w tle psycholo. analizy. Opowiad. biogr. o tyl. względn: że tego wymag: przedst. rozwoj: duchow: Wiel. powst: późn. podobn. wyznań, ale żad. go nie dorówn. Jego psycholo: pism. przypad. na czasy nawróc. się = Soliloquia – de immortalitate animae = de quantitate animae – późniejs libb. III de libero arbitrio – de duabus animabus (przeciw Manichejcz.) = pot. Wyznania (około r. 400) – De civit. Dei – skończ. w r. 426 = teolo. jego dziel. pomij: choć znajd niekto. ollnyu. znacz = np. de trinitate (skończ o 410) =

contra Academ. } de vita beata } 386 w Medyol.

August. we filozo: jest platoń. = z wszyst. Plat: najwyż. ceni Neoplat: poglad. na dawn. filoz: wyraż: w ks. VIII de civi. Dei = c. 4. Nulli nobis, quam isti propius accesserunt = t.j. Plotyn, Porfiry: Jamblich. Pierw: wpł. Plat: tak zw. [illegible]

6 z. 20ii

Hist. Psycho.

Wielk. postawa: oddaj. św. Aug. neoplat. myśli:
de civ. D. viii. 6: cuncta corpora transcenderunt quaerentes Deum;
omnem animā mutabilemq omnes spiritus transcenderunt quaerentes
summū Deū. Błądz. w tem że obok. uczyni. Bo: wszyst: mówi
bog: drugorzędn. ones bosk. im oddaw. = chociaż w pojmow. Boga: złączyli
świat: wiób. zbliż. się do prawd: — wedł. Aug. wiew. z ich ksiąg: to
jedn: główn. błęd. ich został: że nie chcieli uzn: wcielen. Syn. Bożi.
mówią o νοῦς πατρικός — ale nie wiedzą że on przyszł: tutej. istot. i umarł
przez jedn. zdan: verbū caro factū ē (Confess. VII. 13 sq)
Filozof. ci wiedzie: orzeczeni. więcej: ale zbawien: i drogi = wstęp.
się z uzn. Plat. został. uczen. Chryst. który: swemi rybakom: Jezus:
przez Ducha św. objaw: że Słowo. stało się ciałem =

Ale to nie wystarcz: by go zostaw. ostatn. wszędzie: — objaw.
greck. wiedz. tylko. wiedz: że Platon. wid. pociąg. prawd. przez
się który
trzymaj. do dnia: = słowo stało się ciałem = nie wypowied. jedn. pojęcia.
na uwiedzeni = To udało się S. Augu: przez wyprowadz. dróg wszelk.
prawd. który stworzył. ludz: ani chrześcian: pierw. wszelk: nigd. jasno
nie przedstaw: się przez filozof: Greckim: że, iżby tylk. im. wiary, Sow.

ale wtedy: poszły zupełnie w zapomnienie. Dzięki: Akad. ci sceptycy. Ci którzy poprzed. nie było: można
Akad. Per. ci intellektualny: skrajny: Których: Plat. Arystot.
holdow: a po nich ci wszys. którzy nie chcieli być sceptyk.

Pierw. znacz. zarod. było w których punkt. niedozwolo: wśród fal sceptycyzmu. Który i ze ... St. Aug. przez: podkreśl: Akademickich punkt. niewzruszony. Dla Aug. była pewna. oczywist. istnienia: Nikt nie może powątpiew. o tem, że jest. Stan. Frenes. sceptycyzmu. Descart. że się od razu stanowisk. psycho. i na niem oparł swoją filozofię. gdy rzucił pamiętne słowa: Cogito ergo sum. Niewątpli. dla. zarod. to była Świę. zwyczaj. Frenc. zele: sceptycyzm.

ad Ibid. XIV. 7 nihil enim tam novit mens, quam id quod sibi praesto est, nec menti magis quidquam praesto est quam ipsa sibi =

Podobnie Aug: de vita beata: c. 7 głosi zasad. że nie może powątpiewać o tem że się żyje a zaraz po tem
w Soliloquia II. 1: tak się odzywa: Tu qui vis te nosse, scis esse te? – Scio – Unde scis – Nescio – Simplicem te sentis an multiplicem? – Nescio – Moveri te scis? – Nescio – Cogitare te scis? Scio =

Podobnie w wielu innych miejscach: Przytoczę jeszcze:
De trinitate X. 14: utrum aeris sit vis vivendi, an ignis, dubitaverunt homines; vivere se tamen et meminisse et intelligere et velle et cogitare et scire #

et judicare quis dubitet? quandoquidem etiam si dubitat, vivit; si dubitat, cogitat; si dubitat, scit se nescire; si dubitat, judicat, non se temere consentire oportere.

6.7.904

15-3

Hist. Psych:

A drug. myśl niektych wcz.: która w psycho. wielk. odgryw. rolę, ta jest, że wola jest jakoby treści: wszystk. porusz. duszy =

De civ. Dei XIV. 6: voluntas est quippe in omnibus, imo omnes nihil aliud quam voluntates sunt =

Z trzech głów. władz duszy: memoria, intellectus et voluntas ta trzecia, oratorio w libero arbitrio decyduje czy chce czy nie chce - a przednią jej funk. jest dilectio =

Dobrze przypom.: że podniesien. woli pocz.: Schopenh. ze wielk. zasłu. i głów. oryginal. jego syst.; spiera. się, czy nie zawdzięcz. myśli tej Schellingo; wiód rozwij. woli, jako głów. władz. ducha: od któr. zależ. byt lub niebyt wszyst.: byt ini w swie. wcz. ery św. Aug.

Po św. Aug. psycho. stracił. katechiz: gdy lud. germ: part. się nad przest. wycz. i tworz. co mog: Nie mogli jed. wszyst. zbur: bo część kultu. starożyt: ostat. się a wew. Germ. tak. się wyd. poszt. i niezbęd. że ją dob. przyjęło: wśród nich działa św. Aug. Z nich płyn. zasob. korzyst. duch platoń. oryginal. zmodyfikow. i zaz. z dział. Pseudo Dionyz. ożyw. myśli. chrześc. ciąg do XIII stul:

Warto przeczyt.: Karl Werner, der Entwickelungsgang der mittelalterl. Psycho. von Alcuin bis Alb. Magnus; Wien 76. c.

V!

Należ. by wed. szkoł. św. Wiktora = w Paryżu - która hołduje mistycyzm. platońsk.

Od XIII wieku nast. wielkie zmiany. Cały Aryst: przetłum. na łacin. podbij. wsz. umysł. szkoł: W scol. pozost. S. Aug. zaw. jedn. z przewodn. ale w psycho. zwyc. panow. wszechwład. Arysto.

Albert W. i uczeń jeg. S. Tom. z Akwinu w koment. do księg de anima, pot. w wielk. Summ. teologii; nareszcie w licz. pismach specjal. trakt. psycholo. z przedziw. głęboko. i wszechstronno.

Oboz. zaś w zakon. Franciszk. Św. Bonaw. jak i słynny nauczyc. jeg. Alex. z Hales w niektór. kwest. trzym. z Platończy =

Werner - Psychologie u. Erkenntnisslehre des Joh. Bonav. Wien 76 =

Wśród Franciszk. potem silny dialektyk wystę: w osob. Duns Scot - któr. w koment. do ksiąg psycholo. Aryst: zrazu wiele now. poglądó. ale często od nieg. odstępu. - zwłasz. w tem, że przeciw. niż S. Tom. wolę nad rozum wynos. i głos. ją przyw. jak niegd. to czynił S. Augu:

Walka domowa: atak. za zw. następcę - pomię. Skotyst. a Tomistami: zaniedb. scholasty: z wielk. racji, któr. od poło. XV stul. zaczy. się mnoż: w Euro. i wzros. filo. dzisie. pozost. tyl. Tomizm ‡

do ostatni epoki najnowsz Villa, La psicologia contemporanea Torino 99 Także w niem przekład Ribot, La psychol. anglaise contemp. Ribot, La psycholo allemande contem.

Lud. Busse, Geist und Körper - Seele und Leib. Leipz. 903 —

‡ uważał to: któr. do wsz. zaś: przecho. się wszęd. Katol. a za rząd. Leona XIII dosk. się pewn. rozkwitu